

‘Zieken geven zelf onze richting aan’

Ziekenzorg CM zoekt nieuwe naam die beter weergeeft waar beweging vandaag voor staat

- ▶ Ziekenzorg CM bestaat al vijftien jaar
- ▶ Accent verschoof van ‘zorgen voor’ naar samen kracht vinden
- ▶ Uitgebreid aanbod vraagt ook andere aanpak vrijwilligers

Jan COLLA

Ziekenzorg CM, de vereniging van en voor chronisch zieken en gezonden, viert zijn 65ste verjaardag. Anno 2015 zijn er 1.180 lokale groepen, samen goed voor ongeveer 30.000 vrijwilligers.

„In dit werkjaar gaan we met onze vrijwilligers op zoek naar een nieuwe naam”, zegt nationaal secretaris Johan Tourné. „Eigenlijk vertolkt de naam Ziekenzorg niet meer helemaal wie we vandaag zijn. Ziekenzorg is ontstaan als een vereniging waar mensen iets doen voor zieken. Chronisch zieken zeggen de jongste jaren steeds duidelijker wat ze zelf willen. Ze willen niet meer zomaar verzorgd worden. Ze zoeken kracht en zin, en leiden zelf hun leven, met hun beperkingen. Ziekenzorg wordt gedreven door wat zij willen. De zieken zijn onze richtingaanwijzers. Samen met de vrijwilligers geven zij de vereniging vorm.”

Een tweede opmerkelijke evolutie speelt zich af bij de vrijwilligers. „Vanouds dragen die veel taken tegelijk. Ze besturen mee, geven activiteiten vorm, begeleiden uitstappen, verkopen tombaloten. Dat geldt nog voor velen, maar wie nu een kleiner takenpakket kiest, vanuit zijn of haar eigen zin en talent, is even

welkom. We begeleiden bijvoorbeeld vakanties van zeven dagen. Vandaag zijn er vrijwilligers die zeggen: ‘Ik help graag mee, maar woensdag wil ik even van de kust naar huis omdat ik mijn kleinkinderen moet opvangen.’ Tot voor kort was dat onbespreekbaar: het was alles of niks. Nu denken we daar wel over na. Waarom zouden we iemand die zich zes dagen wil engageren, weigeren?”

De derde grote verandering is de snelle uitbreiding van het aanbod, stelt Johan Tourné vast. „Toen ik 25 jaar geleden begon, was Ziekenzorg een overzichtelijke beweging. We hadden zowat 1.200 kernen, een paar vakantiehuizen en bedevaarten naar Lourdes. Vandaag is er een enorme differentiatie. Een paar voorbeelden. Met *Ariadne* werken we bovenlokaal aan vorming, we begeleiden ook individuele vakanties, we zijn een erkende mantelzorgvereniging, er is het telefoonproject *Bellissimo* om het isolement van chronisch zieken te doorbreken... Alles stu-

„Het zijn onze zieken en vrijwilligers zelf die Ziekenzorg vormgeven”

ren wordt veel moeilijker, ook voor onze zowat honderd beroepskrachten. Zij evolueren van trekkers naar ondersteuners. Beroepskrachten zetten iets in beweging, vrijwilligers maken onze beweging.”

Ervaart Ziekenzorg dat het moeilijker wordt om vrijwilligers te werven? „Hun gemiddelde leeftijd is 65. Daar is op zich niks mis mee. Om chronisch zieken te begeleiden, helpt het als je in het

leven al iets hebt meegemaakt. Het wil wel zeggen dat er een punt komt waarop we moeten verjongen. Iedere jongere is welkom, maar een langdurig engagement is voor hen niet evident. We beseffen ook steeds meer dat kwaliteit boven kwantiteit gaat. Vroeger was de vraag: ‘Zat de zaal vol?’ Dan waren we goed bezig. Een sterke activiteit organiseren voor tien mensen in je wijk kan even goed zijn. Mensen willen nog iets voor elkaar doen. We leggen het probleem niet bij hen, de uitdaging ligt bij ons.”

Annie Pallemans (62), sectorverantwoordelijke voor Merkssem en Schoten. is sinds 1992 vrijwilliger. „Wij hebben vooral oudere zieken, die vaak eenzaam zijn. Onze activiteiten zijn voor hen soms de enige manier om eens buiten te komen. Als ik zelf een slechte dag heb, ga ik wel eens op huisbezoek. Dat maakt die zieke blij en het helpt ook mij te relativeren.”

Nieuwe vrijwilligers vinden is „heel, heel moeilijk”, bevestigt Annie Pallemans. „We hebben iemand van 45, de rest is ouder dan zestig. En het klinkt raar, maar we vinden ook moeilijk nieuwe zieken. Ziekenzorg is niet altijd een bekende naam of schrikt mensen af. Ze willen niet ‘verzorgd’ worden. Nochtans krijgen ze steeds meer inspraak. Na een enquête, drie jaar geleden, bleek dat zieken soms andere verwachtingen hebben. Sindsdien stellen ze mee ons jaarprogramma op en zijn veel activiteiten niet meer op de grote groep gericht. Dat geeft voor iedereen voldoening.”

www.ziekenzorg.be

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Een forse belofte

Over een dikke drie maanden gaat op de Reyerslaan een licht uit. De Vlaamse regering besliste dat de VRT vanaf volgend jaar niet langer levensbeschouwelijke programma's door derden zal uitzenden. Dat betekent concreet dat Braambos verdwijnt van radio en televisie. De trouwe luisteraars en kijkers blijven achter in grote onzekerheid. Wordt Vlaanderen de enige regio in de verre omtrek zonder levensbeschouwelijke uitzendingen, of komt er een valabel alternatief? Het antwoord op die vraag zoeken we deze week in ons dossier op bladzijden 10 en 11.

Toon Osaer, directeur van de Katholieke Televisie- en Radio-Omroep, is boos, en met hem vele duizenden kijkers en luisteraars. Braambos werd al jaren noodgedwongen gemaakt met stuitend weinig middelen en werd bovendien uitgezonden op hoogst ondankbare uren. Dat de kijkcijfers dan bescheiden zijn, is niet verwonderlijk. Zonder vruchtbare grond krijg je geen grote oogst.

Misschien is er echter wel meer aan de hand. In sommige politieke kringen is het al jaren *bon ton* te stellen dat het geloof een privéaangelegenheid is. Voor deze bestuurders is religie iets wat je stilletjes achter vier muren beleefd, zonder anderen te storen. Die visie staat haaks op de internationaal erkende godsdienstvrijheid. Gelovigen hebben het recht hun overtuiging publiekelijk te beleven. Zij moeten zich niet uit het straatbeeld laten verdringen.

De VRT moet in 2016 een nieuw levensbeschouwelijk programma maken

Speelde die visie mee in de afschaffing van de levensbeschouwelijke programma's? De bevoegde minister, de liberaal Sven Gatz, ontkent dat zeer nadrukkelijk. Hij ziet zichzelf als een zoekende mens, of in zijn eigen woorden „de meest lichte vorm van wat je nog net gelovig kunt noemen”. Daarmee lijkt hij sterk op heel veel Vlamingen. Belangrijker is echter dat hij zich – tegen veel van zijn partijgenoten in – uitdrukkelijk verzet tegen de verbanning van het geloof uit het publieke leven. Dat is hoopvol.

Nog meer hoopvol is de zeer uitdrukkelijke belofte die Sven Gatz doet: de VRT moet in 2016 een nieuw levensbeschouwelijk programma maken, in samenwerking met de levensbeschouwingen. Hij maakt zich zelfs sterk dat dit programma beter wordt dan de huidige uitzendingen en dat de doelgroep tevreden zal zijn. Dat is een ondubbelzinnig engagement, waarmee hij zich kwetsbaar opstelt. Hij rekent immers op de openbare omroep om deze belofte waar te maken.

Die VRT hangt momenteel (even?) in de touwen. Zware besparingen veroorzaken hevige onrust in de gangen van de Reyerslaan. Medewerkers voelen zich bedreigd in hun job of gefnuikt in hun mogelijkheden. In die context weigerde de VRT ons te woord te staan over het toekomstige levensbeschouwelijke programma. Gezien de omstandigheden kunnen we daarvoor begrip opbrengen, maar tegelijk bekruipt ons de vrees dat de VRT nog geen idee heeft welk programma er zal worden gemaakt. Laat staan door wie, met wie, wanneer, op welke zender, met welke middelen.

Er zijn dus vele vragen en weinig concrete antwoorden, terwijl 2016 snel dichterbij komt. Toon Osaer waarschuwt terecht dat Braambos niet door slappe kost mag worden vervangen. We mogen een programma verwachten met diepgang, kennis van zaken en inlevingsvermogen. Op een uitzenduur dat niet bij voorbaat hopeloos is. Bij de VRT en bij de Vlaamse productiehuizen lopen zeer getalenteerde televisiemakers rond, die dat zeker moeten aankunnen. Zullen zij de handschoenen opnemen en krijgen ze de middelen en de ruimte om knappe uitzendingen te maken?

Voorlopig moeten we het stellen met een forse belofte van minister Gatz. *The proof of the pudding is in the eating*, weten de Engelsen. Pas wanneer we resultaten zien, kunnen we gerust zijn. ”

